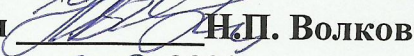

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ

КАФЕДРА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ З ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри Н.П. Волкова
"16" серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«Рефлексія особистісно-професійного розвитку»

для спеціальності

015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)»
рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

Дніпро

2020

Робоча програма навчальної „Рефлексія особистісно-професійного розвитку” для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» / О.О. Резван. – Д.: ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», 2020. – ___ с.

Розробник: О.О. Резван д.п.н., професор.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи
Протокол від 16.06.2020 р. № 14

ЗМІСТ

1. Програма навчальної дисципліни
2. Заплановані результати навчання.
Матриця формування і оцінювання компетентностей здобувачів вищої освіти з дисципліни
3. Орієнтовний перелік питань підсумкового контролю
4. Порядок оцінювання результатів навчання
5. Рекомендована література (основна, допоміжна)
6. Інформаційні ресурси в Інтернеті

Мета дисципліни – забезпечити загальну теоретичну й практичну підготовку здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти з питань професійно-педагогічної та професійно-наукової діяльності, формування їхньої професійно-стратегічної компетентності, загальної й професійної культури, розвитку науково-дослідницьких умінь.

При вивченні дисципліни вирішуються такі основні **завдання**:

- опанувати концептуальними, методологічними знаннями науково-педагогічних категорій: професійна рефлексія, реалізація рефлексії професійного рівня фахівця відповідної спеціальності у процесі навчання за докторською програмою, зміст, методи, форми рефлексивної діяльності фахівця;

- формувати у аспірантів здатності здійснювати аналіз та корекцію особистих стратегічних цілей і тактики їх досягнення; здійснювати аналіз нормативно-законодавчих та професійно-суб'єктивних (ринкових) вимог до фахівця відповідного профілю вищого рівня кваліфікації; здійснювати аналіз та корекцію особистих професійних домагань відповідно до рівня кваліфікації та регіонально-ринкових умов професійної реалізації;

- формувати творче, критичне, професійно-педагогічне мислення і діяльність за рахунок виконаних індивідуальних теоретичних і практичних завдань (проектів), які дозволяють моделювати дії щодо обґрунтування наукових поглядів на ретроспективну, ситуативну, перспективну рефлексію; стратегію і тактику у професійному плануванні; основні положення теорії конкуренції на ринку праці; законодавчі та нормативні вимоги до фахівця вищого рівня кваліфікації;

- формувати вміння аналізувати міждисциплінарні явища й процеси, об'єктивно оцінювати сучасні наукові судження, генерувати оригінальні теоретичні конструкції; формувати вміння обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел;

- сприяти визначенню шляхів безперервного професійного саморозвитку та самовдосконалення засобами рефлексивних технологій.

З метою кращого засвоєння аспірантами дисципліни, формування відповідних професійних компетентностей в програмі курсу передбачається використання різних освітніх технологій: читання лекцій з елементами дискусії, лекцій-презентацій, проведення семінарських занять з елементами мозкових штурмів, проведення міні-конференцій, організація дискусій, написання слухачами есе, підготовка наукової промови, коментування наукових статей та ін.

1. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. РЕФЛЕКСІЯ ЯК ОСНОВА ЕФЕКТИВНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Професійна рефлексія особистості як наукова проблема

Поняттєвий апарат наукової проблеми професійної рефлексії: рефлексія (ретроспективна, ситуативна, перспективна), рефлексивна позиція особистості, професійно-рефлексивна позиція особистості.

Наукові підходи до визначення ролі рефлексії у становленні та реалізації особистості: психологічний, філософський, соціальний, педагогічний.

Роль рефлексії у сформованості професійної позиції особистості: особистісних професійних цінностей, активності у професійній реалізації, ставленні до динамічних професійних реалій, саморегуляції та самокорекції цільових професійних установок.

Види професійної позиції особистості: активна, пасивна (конформістська), віртуальна, маніпулятивна.

Процесуальні акти самостереження, самопізнання, самоаналізу, самоусвідомлення та самокорекції як складові професійної рефлексії особистості.

Функціональні типи рефлексії: інтелектуальної (функція переосмислення і перетворення вихідної моделі об'єкта у більш адекватну для нього на даний час), особистісної (функція самовизначення індивіда та побудова нових образів себе через участь у творчості, вирішенні нестандартних завдань), кооперативної (функція переосмислення та реорганізації колективної діяльності), комунікативної (функція усвідомлення суб'єктом того, як він сприймається партнером по спілкуванню). «Матрьошечний» підхід до розуміння суті професійно-рефлексивної позиції фахівця.

Тема 2. Методологічні основи формування професійно-рефлексивної позиції майбутніх фахівців

Наукові підходи формування професійно-рефлексивної позиції майбутніх фахівців: особистісно-діяльнісний, аксіологічний, ресурсний, компетентнісний, системний, синергетичний, холістичний; принципи та завдання (спрямування докторантів на реалізацію особистих потенційних можливостей (ресурсів) в межах обраної професії; корекцію професійних цілей відповідно до самоусвідомлення особистого рівня готовності до ефективної діяльності; самоаналіз та саморегулювання особистих станів та способів діяльності відповідно усвідомлення власної недосконалості) організації рефлексивної діяльності майбутніх фахівців у процесі фахової підготовки.

Тема 3. Рефлексія як порівняльно-оцінний механізм особистості

Суперечності бажань і очікувань суб'єкта та засобів їх досягнення. Нормативні та глибинні цінності, очікування схвалення. «Я-концепція» особистості як результат апробації людиною своїх самооцінок, досягнень і

соціальних очікувань та її корекція (тренінг корекції «Я-концепції» особистості за методикою активного соціально-психологічного навчання (АСПН) Т. Яценко)

Тема 4. Роль рефлексії у професійній самореалізації

Природа рефлексивності самореалізації фахівця. Оцінка особистісних професійних позицій із погляду перспектив успіху. Роль внутрішнього конфлікту в рефлексії професійної позиції. Бар'єри у професійній діяльності як фактори рефлексії професійної позиції. Актуалізація рефлексивних здібностей як умова розвитку здатності людини долати конфлікти, планувати власну діяльність та управляти нею у нестандартних комунікативних системах.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-РЕФЛЕКСИВНОЇ ПОЗИЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ В УМОВАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ У ЗВО

Тема 5. Асертивність професійної поведінки молодого фахівця як основа ефективності його реалізації у професійному середовищі

Поняття «асертивність» у науковому дискурсі; якісні характеристики асертивної особистості: адекватність самосприйняття, відповідальність за власну поведінку, когнітивно-емоційна адекватність, повага до цілей інших людей, конструктивна агресивність, самостійність. Гіперрефлексивність як проблема адекватності професійної самооцінки особистості. Асертивність поведінки як альтернатива агресивній та пасивній поведінці. Роль асертивної поведінки у запобіганні професійного мобінгу.

Практичний тренінг асертивності поведінки «Модель успішної людини» (за мотивами авторського досвіду О. Бішопа, Є. Мелібруди, В. Каппоні, П. Чісхольма). Визначення правил асертивної поведінки (за Н. Сердюк)

Тема 6. Психологічні механізми рефлексії професійної діяльності

Психологічні механізми здійснення рефлексії: зупинка, фіксація, відсторонення, об'єктивація, згорання (за С. Рубінштейном).

Проблема саморегуляції особистості як наслідок рефлексивної діяльності.

Джерела рефлексивних процесів у професійній діяльності: суспільне замовлення → рефлексія особистих професійних компетенцій та якостей.; нормативні вимоги (навчальна програма підготовки фахівця, професійні стандарти тощо) → рефлексія особистих знань та вмінь.

Передумови розвитку професійної рефлексії: внутрішні (потреби самоактуалізації, самореалізації, «Я»-концепція), зовнішні (професійна освіта й стаж роботи).

Розпізнавання (або усвідомлення) способів психологічного захисту як результат рефлексії особистої поведінки.

Тема 7. Способи рефлексії процесів особистої життєдіяльності

Процес перебігу усвідомлення особистістю значущих цінностей, зокрема професійних, способів виявлення особистої життєвої позиції у різних актах громадського життя, особистісних особливостей складу та перебігу психічних процесів. Дисципліни гуманітарного циклу (психологія, українська мова за професійним спрямуванням, соціологія) як база формування особистісної рефлексивної позиції.

Визначення актуальних життєвих цінностей; визначення цінностей вибору професії та підґрунтя їх виникнення (сімейні династії, наслідування способу життя значущих осіб; важливість бути причетним до професійної спільноти); спрямування до набуття цінностей, визначених професійними спілками як значущих у професійній діяльності (Тренінг визначення особистісно значущих цінностей – за Н. Фетіскіним); формування умінь адекватності самосприйняття («Твоя особиста гора»); формування умінь регулювання емоційних станів та спрямування до усвідомлення ступеню значущості результату діяльності через аналіз емоційних станів – емоційну компетентність (рефлексивне слухання, «Словник емоцій та почуттів»); формування інтернального локус-контролю (Вправа «рефлексивне дзеркало»); формування умінь рефлексії процесу діяльності та її результатів («Незакінчене речення», «Плюс – мінус – цікаво»); формування умінь рефлексії особистих якостей та ресурсів (методика «Вікно Джохарі»).

Тема 8. Способи формування професійно-рефлексивної позиції майбутніх фахівців у процесі навчально-пізнавальної діяльності

Дисципліни фахового спрямування як база формування професійно-рефлексивної позиції майбутнього фахівця. Активна взаємодіяльність викладачів фахових дисциплін із метою інтенсифікації формування кожної конкретної компетенції, зміст якої є інтегрованим у різні навчальні дисципліни, як умова ефективності формування професійно-рефлексивної позиції студентів.

Формування корпоративних цінностей (етикету, культури, конфіденційності, представницької культури); формування відповідальності за наслідки професійної діяльності.

Актуалізація потреб фахової реалізації: професійного визнання, престижу професії, заробітку, кар'єри; педагогічний вплив, спрямований на актуалізацію мотивів професійного самовдосконалення.

Ознайомлення з вимогами до професії (стандарт ОКХ); актуалізація ролі рефлексії у професійній реалізації (результат: самоствердження у діяльності або фрустрація); спрямування до рефлексії загально професійних умінь (комунікативних (у тому числі іншомовної компетентності), психолого-педагогічних, соціально-культурних, економіко-правових, інформаційно-оперативних).

Спрямування до рефлексії фахових компетенцій відповідно до змісту напрямів підготовки: ознайомлення з професіограмою.

Формування адекватної самооцінки (у межах навчальної діяльності).

Формування відповідальності за результати діяльності (інтернальний локус-контроль).

Спрямування до саморегуляції емоційної поведінки; формування виваженого стабільно-емоційного стилю професійної поведінки.

Тема 9. Способи формування рефлексивних умінь майбутніх фахівців у процесі пошуку роботи

Роль професійних стереотипів у викривленні образу професійного майбутнього; рефлексія професійних вимог та їх відповідності особистим сподіванням; формування позитивного Я-образу й професійного майбутнього, усвідомлення своїх недоліків у професійному становленні, вчинках, умінь критично осмислювати результати діяльності, виявляти пріоритети свого професійного розвитку. Формування умінь коректно критикувати й сприймати критику, комплексної рефлексивної оцінки діяльності.

Допомога у складанні резюме; аналіз результатів пошуку професійних вакансій; психологічні консультації щодо усвідомлення та оцінки рівня власних професійних домагань, зовнішньої оцінки рівня професійної готовності, самооцінки ресурсів (інтелектуальних, соціальних, фінансових, фізичних, духовних); допомога у формуванні самопрезентаційних умінь; координація діяльності студентів у процесі пошуку роботи; спрямування на перспективний аналіз майбутньої реалізації у професії (метод форсайту).

Тема 10. Роль рефлексії у корекції професійного вибору

Мотиваційний комплекс особистості. Рефлексія вектору майбутнього працевлаштування. Побудовування «Дорожньої карти професійної реалізації» (аналіз ринку працевлаштування, рефлексія особистих ресурсів, ознайомлення із біографією успішних у професії особистостей). Рефлексія особистих можливостей (ресурсів) у процесі професійного становлення.

Рефлексія потенційних можливостей професійної реалізації у відповідній галузі.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Символ результатів навчання за спеціальністю*	Результати навчання дисципліни
Знання	
РН 4	РН 4. Проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення різних наукових поглядів щодо професійної рефлексії, реалізації рефлексії професійного рівня фахівця відповідної спеціальності у процесі навчання, змісту, методів, форм рефлексивної діяльності фахівця

Уміння	
PH 9	PH 9. Застосовувати здобутки психолого-педагогічної теорії та практики, навички консультування з питань освіти при проектуванні та реалізації навчальних/розвивальних, наукових проєктів, реєстрації прав інтелектуальної власності
PH 11	PH 11. Доводити результати досліджень та інновацій та публічно їх представляти, обговорювати і дискутувати з науково-професійною спільнотою; використовувати сучасні засоби візуальної презентації результатів дослідження
PH 14	PH 14. Критично мислити, застосовувати методи аналізу і синтезу, інтерпретувати, узагальнювати результати науково-дослідницької діяльності.
Комунікація	
PH 15	PH 15. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, обґрунтовуючи й узагальнюючи інформацію для фахівців та широкого загалу.
PH 16	PH 16.1. Публічно представляти результати досліджень та інновацій, обговорювати і дискутувати з науково-професійною спільнотою, використовуючи сучасні засоби візуальної презентації PH 16.2. Вільно презентувати перед фахівцями і нефахівцями результати досліджень
PH 18	PH 18.1. Демонструвати лідерські якості, навички міжособистісної взаємодії суб'єктів освітнього процесу, дотримуючись принципів наукової етики PH 18.2. Працювати в команді, в тому числі приймати різні ролі, мати сформовані організаційні навички, які дозволяють досягти професійних цілей
Автономність і відповідальність	
PH 21	PH 21. Виявляти здатність до безперервного професійного й особистісного саморозвитку та самовдосконалення, навчання впродовж життя
PH 23	PH 23. Проектувати й реалізовувати індивідуальну наукову траєкторію підготовки та апробації матеріалів, що відбивають результати дисертаційного дослідження, застосовуючи принципи наукової самоорганізації, власного дослідницького стилю.

**МАТРИЦЯ
ФОРМУВАННЯ І ОЦІНЮВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ТРЕТЬОГО (ОСВІТНЬО-
НАУКОВОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 015 «ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА (ЗА
СПЕЦІАЛІЗАЦІЯМИ)» З ДИСЦИПЛІНИ «РЕФЛЕКСІЯ ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ» З
УРАХУВАННЯМ ФОРМ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Тема	Компетентності, які формуються (шифр відповідно до освітньої програми)	Програмні результати навчання (шифр відповідно до освітньої програми)	Результати навчання з дисципліни	Методи навчання	Методи контролю
Тема 1. Професійна рефлексія особистості як наукова проблема	ІК-1, КЗ-8, КС-12	РН 4, РН 14, РН 15	РН 4, РН 14, РН 15	Лекція, семінар, дискусія за матеріалами лекції та вивчених літературних джерел	Участь у дискусії, усні відповіді на питання
Тема 2. Методологічні основи формування професійно-рефлексивної позиції майбутніх фахівців	ІК-1, КЗ-8, КС-12, КС-10	РН 4, РН 14, РН 15, РН 21	РН 4, РН 14, РН 15, РН 21	Лекція, самостійна робота, аналіз конкретних ситуацій (case-study), виконання проектів	Усні відповіді на питання
Тема 3 Рефлексія як порівняльно-оцінний механізм особистості	ІК-1, КС-7, КС-8	РН 14, РН 15, РН 9, РН 16	РН 14, РН 15, РН 9, РН 16	Проблемна лекція, семінар-діалог, робота в мікрогрупах, індивідуальна пошукова, дослідницька діяльність	Самостійна робота, усні відповіді на питання, презентація індивідуальних проектів (тези, доповідь,

					інформаційне повідомлення)
Тема 4. Роль рефлексії у професійній самореалізації	ІК-1, КС-7	РН 14, РН 15	РН 14, РН 15	Проблемна лекція, виконання проєктів, робота у малих групах	Усні відповіді на питання, самостійна робота, індивідуальних проєктів (макет наукової статті)
Тема 6. Асертивність професійної поведінки молодого фахівця як основа ефективності його реалізації у професійному середовищі	ІК-1, КС-8	РН 9, РН 16	РН 9, РН 16	Проблемна лекція, «круглий стіл» за тематикою самостійної пошукової роботи, семінар-дебати, семінар-діалог, вирішення проблемних ситуацій, робота в мікрогрупах, семінар-вирішення дослідницьких задач (case-study), презентації, проєктна робота, пошук в Інтернет, тести	Участь у дискусії, розв'язання винахідницьких, ситуаційних завдань
Тема 7. Психологічні механізми рефлексії професійної діяльності	ІК-1, КЗ-8, КС-12	РН 4, РН 14, РН 15	РН 4, РН 14, РН 15	Семінар-дебати, семінар-діалог, вирішення проблемних ситуацій, метод проєктів,	Захист дослідницьких проєктів, участь в обговоренні в малих групах, презентація

					результатів розв'язання винахідницьких завдань
Тема 8. Способи рефлексії процесів особистої життєдіяльності	ІК-1, КС-9, КС-10	РН 16, РН 21	РН 16, РН 21	Дебати, наукова дискусія, круглий стіл, аналіз конкретних ситуацій (case-study), проектів (міні-проекти)	Участь у дебатах, диспуті, роботі діад, участь в обговоренні case-study, захист мініпроектів
Тема 9. Способи формування професійно-рефлексивної позиції майбутніх фахівців у процесі навчально-пізнавальної діяльності	ІК-1, КС-2, КС-10	РН 23, РН 21	РН 23, РН 21	Проблемна лекція, «круглий стіл» за тематикою самостійної пошукової роботи, семінар-дебати, семінар-діалог, вирішення проблемних ситуацій, робота в мікрогрупах, семінар-вирішення дослідницьких задач (case-study), презентації, проектна робота, пошук в Інтернет, тести	Участь у дискусії, розв'язання винахідницьких, ситуаційних завдань
Тема 10. Способи формування	ІК-1, КЗ-8, КС-9	РН 4, РН 9, РН 16	РН 4, РН 9, РН 16	Дебати, наукова дискусія, круглий	Участь у дебатах, диспуті, роботі

рефлексивних умінь майбутніх фахівців у процесі пошуку роботи				стіл, конкретних ситуацій проектів (міні-проекти)	аналіз (case-study), метод (міні-проекти)	діад, участь в обговоренні case-study, захист мініпроектів
Тема 11. Роль рефлексії у корекції професійного вибору	ІК-1, КС-2, КС-7	РН 14, РН 15, РН 23	РН 14, РН 15. РН 23	Семінар-дебати, семінар-діалог, вирішення проблемних ситуацій, проектів, метод		Захист дослідницьких проектів, участь в обговоренні в малих групах, презентація результатів розв'язання винахідницьких завдань

3. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Охарактеризуйте наукові підходи до визначення ролі рефлексії у становленні та реалізації особистості.
2. Визначте роль рефлексії у сформованості професійної позиції особистості: особистісних професійних цінностей, активності у професійній реалізації.
3. Охарактеризуйте функціональні типи рефлексії.
4. Обґрунтуйте «матрьощечний» підхід до розуміння суті професійно-рефлексивної позиції фахівця.
5. Обґрунтуйте основні методологічні основи формування професійно-рефлексивної позиції майбутніх фахівців.
6. Покажіть природу рефлексивності самореалізації фахівця.
7. В чому сутність бар'єрів у професійній діяльності як факторів рефлексії професійної позиції.
8. Доведіть роль асертивної поведінки у запобіганні професійного моббінгу.
9. Охарактеризуйте джерела рефлексивних процесів у професійній діяльності.
10. Дайте пояснення передумовам розвитку професійної рефлексії.
11. Обґрунтуйте основні способи рефлексії процесів особистої життєдіяльності.
12. Обґрунтуйте основні способи формування професійно-рефлексивної позиції майбутніх фахівців у процесі навчально-пізнавальної діяльності.
13. Розкрийте роль професійних стереотипів у викривленні образу професійного майбутнього.
14. Розкрийте роль рефлексії у корекції професійного вибору.

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість
1.	Наукові підходи до визначення поняття «рефлексія» у концепціях В. Лефевра, П. Щедровицького, В. Семенова. О. Степанова	2
2.	Тренінг корекції «Я-концепції» особистості	2
3.	Роль рефлексії у професійній самореалізації	
4.	Тренінг асертивності поведінки	2
5.	Методи психологічного захисту (тестування)	2
6.	Тренінг визначення особистісно значущих цінностей – за Н. Фетіскінім. Формування рефлексивних умінь	
7.	Способи формування професійно-рефлексивної позиції майбутніх фахівців у процесі навчально-пізнавальної діяльності	2
8.	Способи формування рефлексивних умінь майбутніх фахівців у процесі пошуку роботи	2
9.	Роль рефлексії у корекції професійного вибору	2
Разом		14

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Години
1.	Види рефлексії: ретроспективна, ситуативна, перспективна. Визначення поняття «рефлексія» у науковій психологічній літературі. Визначення поняття «рефлексія» з точки зору соціології.	5

	Педагогічні підходи до рефлексії.	
2.	Роль рефлексії у сформованості професійної позиції особистості. Види професійної позиції особистості: активна, пасивна (конформістська), віртуальна, маніпулятивна. Функціональні типи рефлексії: інтелектуальна, особистісна, кооперативна, комунікативна.	10
3.	Роль рефлексії у корекції «Я-концепції» особистості. Роль рефлексії у професійній самореалізації. Фактор бар'єрів професійної діяльності як рушійна сила рефлексії. Асертивність поведінки особистості як позитивний наслідок рефлексії.	5
4.	Психологічні механізми здійснення рефлексії: зупинка, фіксація, відсторонення, об'єктивація, згортання. Джерела рефлексивних процесів у професійній діяльності: суспільне замовлення та нормативні фахові вимоги.	15
5.	Способи рефлексії професійних цілей. Способи рефлексії процесу та результатів професійної діяльності. Способи рефлексії емоційних станів та їх підґрунтя, пов'язаного із професійною діяльністю. Способи рефлексії розвитку професії (перспективна рефлексія). Способи рефлексії особистісних якостей та ресурсів, значущих для професійної реалізації.	5
6.	Потребово-мотиваційний аспект професійної реалізації та рефлексія професійних домагань. Рефлексія загально професійних умінь та компетенцій фахівця.	10
7.	Адекватність самооцінки як наслідок рефлексивної діяльності. Способи формування рефлексивних умінь у процесі пошуку роботи за фахом.	5
8.	Рефлексія вектору розвитку у науковій діяльності за технологією форсайт.	6
Разом:		51

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ (ДОСЛІДНИЦЬКІ ПРОЕКТИ)

1. Підготуйте коротку доповідь – презентацію для семінару-конференції.
2. Проект «Рефлексія загально професійних умінь та компетенцій викладача ЗВО».
3. Проект «Роль рефлексії у сформованості професійної позиції особистості».
4. Проект «Етапи педагогічного експерименту (констатувальний, формувальний, контрольний)».
5. Проект «Способи формування рефлексивних умінь майбутніх фахівців».

4. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою згідно «Положення про поточний та підсумковий контроль знань студентів відповідно до Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС)». Враховується робота протягом семестру.

Завданнями поточного модульного контролю знань здобувачів є перевірка та оцінка:

- а) систематичності та активності роботи здобувача на аудиторних заняттях;
- б) виконання завдань, виданих для самостійного опрацювання;
- в) виконання індивідуальних та мікрогрупових проектів (міні-проектів);

г) виконання модульних контрольних завдань;

д) розуміння концептуальних та методологічних знань навчальної дисципліни; вміння здійснювати критичний аналіз, оцінку і синтез нових та комплексних ідей, розв'язувати значущі проблеми у сфері професійної та наукової діяльності; рівень володіння уміннями спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань.

Підсумкова оцінка в результаті 100% постійного оцінювання:

Результати поточного контролю знань здобувачів вищої освіти входять як складові елементи до загальної (остаточної) оцінки знань здобувачів з дисципліни.

Систематична та активна участь у дискусіях, дебатах, диспутах, участь в ігрових технологіях під час проведення занять – 10

Виконання індивідуальних завдань, виданих для самостійного опрацювання – 20

Виконання модульної контрольної роботи – 20

Виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (підготовка статті у фаховий журнал, включений до міжнародних наукометричних баз та статті до публікації в зарубіжному журналі країн Європейської співдружності) – 40

Підготовка тез та презентації доповіді з проблеми дисертаційного дослідження на науковій конференції – 10

Критерії оцінки знань здобувачів під час виконання модульної контрольної роботи

Письмова модульна контрольна робота з елементами тестування (20 балів)	Критерії оцінки
13-15	Аспірант в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його презентує, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, може вільно висловлювати власні судження й презентувати власне розуміння питання. Правильно вирішив усі тестові завдання за темами змістового модуля.
10-12	Аспірант в цілому володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його презентує, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Проте, при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки, не завжди може вільно висловлювати власні судження й сформулювати власне розуміння питання. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
7-9	Аспірант не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) презентує його під час відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, має ускладнення щодо вільного висловлення власних суджень; правильно вирішив меншість тестових завдань.
1-6	Аспірант частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки, має значні ускладнення щодо вільного висловлення власних суджень; правильно вирішив окремі тестові завдання.

Критерії оцінки знань здобувачів під час виконання індивідуального завдання (проекту)

Індивідуальне завдання (проект) (10 балів)	Критерії оцінки
9-10	Аспірант творчо поставився до виконання проекту, самостійно здобув і використав, в тому числі за допомогою інформаційних технологій, нові знання та вміння для виконання актуального й професійно спрямованого індивідуального завдання, аргументовано презентує його, виявляючи комунікативну гнучкість під час обговорення, нестандартність мислення
6-8	Аспірант самостійно здобув і використав, в тому числі за допомогою інформаційних технологій, нові знання та вміння для виконання актуального й професійно спрямованого індивідуального завдання, проте під час презентації відчуває труднощі, не завжди виявляє комунікативну гнучкість під час обговорення, нестандартність мислення
4-7	Аспірант використав лише лекційний матеріал для виконання індивідуального завдання, поверхово (без аргументації та обґрунтування) презентує його; під час відповідей на запитання відчуває труднощі, допускаючи при цьому суттєві неточності, має ускладнення щодо вільного висловлення власних суджень
1-3	Аспірант використав лише лекційний матеріал для виконання індивідуального завдання, поверхово (без аргументації та обґрунтування) презентує його; не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки, має значні ускладнення щодо вільного висловлення власних суджень

Відповідь на семінарському (практичному) занятті оцінюється за наступними критеріями:

5 балів – аспірант у повному обсязі опрацював програмний матеріал, основну і додаткову літературу, має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями у вирішенні завдань, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконувати інших, здатний презентувати власне розуміння питання.

2 бали – аспірант володіє навчальним матеріалом, формулює нескладні висновки, може узагальнювати набуті знання і частково застосовувати їх у вирішенні завдань, аргументація на достатньому рівні.

1 бал – аспірант загалом самостійно відтворює програмний матеріал, може дати стислу характеристику питання, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, є певні неточності як у відтворенні матеріалу, так і у висновках, аргументація низька, використання набутих знань у вирішенні завдань на низькому рівні.

За участь у ***розв'язуванні ситуаційних задач*** 3 бали нараховуються якщо аспірант:

- встановив характер проблеми та визначив стратегію її вирішення;
- робить аргументовані висновки;
- рецензує відповідь свого колеги із вказівкою на здобутки та недоліки. (Рецензія повинна враховувати самостійність суджень, здатність аргументовано вести дискусію та відстоювати власну точку зору).

2 бали – завдання виконане повністю, але припущені незначні неточності в аргументації висновків.

1 бал виставляється у випадках, коли здобувач виконав завдання приблизно на 50%; в процесі рішення були допущені значні помилки.

0 балів виставляється, коли задача розв'язувалася абсолютно невірно або не вирішувалася взагалі.

Тестовий контроль проводиться за підсумками вивчення розділу дисципліни та дає змогу визначити рівень теоретичних знань з курсу. Аспірант має право підтвердити, або підвищити свій рейтинговий показник, набраний в ході роботи на лекціях, семінарських та заняттях. Тестування проводиться в письмовому вигляді або з використанням комп'ютера. Кількість тестувань відповідає кількості розділів відведених на вивчення цього курсу. Тест вважається складеним, якщо виконано не менше 60% завдань.

Розподіл балів за змістовими модулями, темами та формами діагностики

№	Назва і короткий зміст контрольного заходу	Max балів	Характеристика критеріїв досягнення результатів навчання для отримання максимальної кількості балів
1	Індивідуальне завдання (проект) №1	10	Підготовка тез та презентації доповіді з проблеми дисертаційного дослідження на науковій конференції
2	Модульна контрольна робота №1	10	Аспірант в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його презентує, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, може вільно висловлювати власні судження й презентувати власне розуміння питання. Правильно виконав дослідницьке завдання (кейс) за темами змістового модуля №1
3.	Участь у дискусіях, дебатах, диспутах, участь в ігрових технологіях під час проведення занять з модулю 1	5	Аспірант активно бере участь у дискусіях, дебатах, диспутах, участь в ігрових технологіях під час проведення занять з модулю 1
4.	Індивідуальне завдання (проект) №2	20	Аспірант здатний самостійно здобувати і використовувати, в тому числі за допомогою інформаційних технологій, нові знання та вміння для виконання індивідуального завдання, презентувати його й проаналізувати отримані результати.
5.	Модульна контрольна робота №2	10	Аспірант виконав дослідницьке завдання-кейс, що відповідає програмним результатам навчання за темами змістового модуля №2
6.	Участь у дискусіях, дебатах, диспутах, участь в ігрових технологіях під час проведення занять з модулю 2	5	Аспірант активно бере участь у дискусіях, дебатах, диспутах, участь в ігрових технологіях під час проведення занять з модулю 2
7.	Індивідуальне завдання (проект) №3	40	Аспірант написав статтю у фаховий журнал, включений до міжнародних наукометричних баз та підготував статтю до публікації в зарубіжному журналі країн Європейської співдружності

Всього	100	-
--------	-----	---

Усі види робіт здобувачів вищої освіти оцінюються у відповідності до загальних критеріїв.

Загальні критерії оцінювання

Оцінка за національною (чотирибальною) шкалою	Шкала рейтингу Університету імені Альфреда Нобеля	Оцінка за шкалою ЄКТС	Характеристики представленої аспірантом відповіді
5 (відмінно)	90-100	A	Аспірант демонструє концептуальні та методологічні знання з дисципліни; критично оцінює концепції і теорії; демонструє знання різноманітних підходів до вирішення проблеми; вміє здійснювати критичний аналіз, оцінку і синтез нових та комплексних ідей. За час навчання виявив вміння вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових знань, самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються, високий ступінь самостійності, академічної та професійної доброчесності; може наводити переконливі оригінальні приклади з практики для доведення власної позиції.
4 (дуже добре)	82-89	B	Аспірант припускається певних логічних помилок в аргументації власної позиції щодо розуміння концептуальних та методологічних знань з дисципліни; оцінює концепції і теорії; демонструє знання різноманітних підходів до вирішення проблеми; вміє здійснювати аналіз, оцінку і синтез нових та комплексних ідей. За час навчання виявив вміння спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових знань, надавати вичерпні пояснення, переважно самостійно вирішувати поставлені завдання, включатись в дискусії, висловлювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються, самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною, діяти з академічною та професійною доброчесністю; розв'язує практичні завдання в стандартних педагогічних ситуаціях, може наводити окремі власні приклади на підтвердження власних думок.
4 (добре)	75-81	C	Аспірант припускається істотних логічних помилок в аргументації власної позиції щодо розуміння концептуальних та методологічних знань з дисципліни; демонструє знання різноманітних підходів до вирішення проблеми; має незначні ускладнення у здійсненні аналізу, оцінки і синтезу нових та комплексних ідей. За час навчання виявив вміння спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових знань, надавати пояснення, переважно самостійно вирішувати поставлені завдання, включатись в дискусії, висловлювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються, самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною, діяти з академічною та професійною доброчесністю
3 (задовільно)	67-74	D	Аспірант припускається істотних логічних помилок в аргументації власної позиції щодо розуміння концептуальних та методологічних знань з дисципліни; є упущення і неточності під час оцінювання концепцій і теорій. За час навчання

			досить формально ставився до вирішення поставлених завдань, участі у дискусіях, презентації власної позиції в питаннях та рішеннях, що розглядаються; може вирішувати подібні завдання тим, що розглядались з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати з допомогою викладача, діє з академічною та професійною доброчесністю
3 (достатньо)	60-66	E	Аспірант має значні ускладнення в аргументації власної позиції щодо розуміння концептуальних та методологічних знань з дисципліни; відповідає на питання, але дає лише виклад базових аргументів і доказів, які пропонувані в лекціях. За час навчання формально ставився до вирішення поставлених завдань, інколи виявляв вміння самостійно вирішувати завдання, долучатись до дискусій, пояснювати прийняті рішення; може вирішувати подібні завдання тим, що розглядались з викладачем, але допускає значну кількість грубих помилок, які може усувати з допомогою викладача, діє з академічною та професійною доброчесністю.
2 (незадовільно)	35-59	FX	Аспірант має значні ускладнення в аргументації власної позиції щодо розуміння концептуальних та методологічних знань з дисципліни, невірно визначає основні поняття навчальної дисципліни; майже не виявляє активності; володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу. Протягом навчання працював пасивно, його відповіді під час навчальних занять в більшості є невірними, необґрунтованими; допускає значну кількість грубих помилок, які може усувати з допомогою викладача
2 (незадовільно)	1-34	F	Аспірант не здатний продемонструвати розуміння основних понять навчальної дисципліни; демонструє низький рівень сформованості вмінь; не демонструє будь-яких знань або розуміння основних питань дисципліни; демонструє фундаментальне нерозуміння предмета (володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, викладає його фрагментарно) та відсутність активності у проведенні наукового дослідження

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Методична література

1. Резван О.О. Конспект лекцій (ел. варіант)
2. Бутенко В.Г. Формування інтелектуальних цінностей особистості: методичний посібник / В.Г. Бутенко. – Херсон: Гринь Д.С., 2012. – 36 с.
3. Осовська Г.В. Управління трудовими ресурсами : Навч. посібник / Г.В. Осовська, О.В. Крушельницька. – К. : Кондор, 2003. – 224 с.
4. Подоляк Л.Г. Професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою: конспект лекцій [Електронний ресурс]/ Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. – Режим доступу: <http://www.psyh.kiev.ua/>

Рекомендована література

Основна

5. Безсонов С. П. Профессиональная деформация личности / С.П. Безсонов. – СПб.: Речь, 2004. – 272 с.

6. Вульфів Б.З. Педагогіка рефлексії / Б.З. Вульфів, В.Н. Харькин. – М.: ИЧП Издательство «Магістр», 1995. – 111 с.
7. Вачков И. В. Основы группового тренинга / И. В. Вачков. – М.: Изд-во «Ось – 89», 1999. – 138 с.
8. Гапоненко Н.В. Форсайт. Теория. Методология. Опыт : монографія / Н.В. Гапоненко. – М. : Юнити. – Дана, 2008. – 239 с.
9. Глазкова І. Я. Компетентність майбутнього вчителя у запобіганні та подоланні педагогічних бар'єрів: монографія / І. Я. Глазкова. – Бердянськ : Вид-во О.В. Ткачук, 2013. – 416 с.
10. Головаха Е.И. Жизненная перспектива и профессиональное самоопределение молодежи / Е.И. Головаха. – К.: Наукова думка, 1988. – 143 с.
11. Державні стандарти професійної освіти: теорія і методика: монографія / За ред. Н. Г. Ничкало. – Хмельницький: ТУП, 2002. – 334 с.
12. Життєві домагання особистості: монографія / [Т.М.Титаренко, І.В. Лебединська, Н.В. Анікіна, О.Я. Кляпець та ін.; за ред. Т.М. Титаренко]. : К.: Педагогічна думка, 2007. – 456 с.
13. Климов Е.А. Психология профессионала / Е.А. Климов – М.: Изд-во «Институт практической психологии» ; Воронеж: НПО «МОДЭК», 1996. –440 с.
14. Резван О.О. Формування професійно-рефлексивної позиції майбутніх фахівців автомобільно-дорожньої галузі : Монографія / О.О. Резван – Х. : Вид-во «Точка». – 2014. – 402 с.

Додаткова

15. Братусь Б.С. Аномалии личности / Б.С. Братусь. – М. : Мысль, 1988. – 301 с.
16. Каппони В. Как делать все по-своему или Ассертивность – в жизнь / В. Каппони, Т. Новак. – СПб.: Питер, 1995. – 186 с.
17. Колодей Криста. Моббинг. Психотеррор на рабочем месте и методы его преодоления [Пер. с нем.] / Колодей Криста. – Х.: Изд-во Гумманитарный центр, 2007. – 368 с.
18. Личность и профессия: психологическая поддержка и сопровождение. Под ред. Л.М. Митиной. – М. : «Академия», 2005. – 335 с.
19. Матійків І. М. Тренінг емоційної компетентності: навч.-метод. посібник / І. М. Матійків – К.: Педагогічна думка, 2012. – 112 с.
20. Новиков Д. А. Рефлексивные игры / Д. А. Новиков, А. Г. Чхартишвили. – М. : СИНТЕГ, 2003. – 149 с.
21. Рефлексивная психология и педагогика на рынке услуг / [под ред. Г.Ф. Похмелкиной, И.А. Слободянюка]. – Винница, 1991. – 321 с.
22. Рефлексивное управление : сб. ст. / [под ред. Е. Лепского]. – М. : ИП РАН, 2000. – 192 с.
23. Соціально-психологічне забезпечення розвитку особистості у сфері вищої освіти: монографія / Під ред. Гриніва О.І., Пилипенка О.І. – К.: КиМУ, 2010. – 234 с.
24. Томашек Н. Системный коучинг: целеориентированный поход в консультировании / Нино Томашек; [пер. с нем. О.А. Шипиловой] . – Харьков : Гуман. центр, 2008. – 174 с.
25. Троянская А.И. Профессиональная рефлексия личности в мире этнической культуры : монографія / А.И. Троянская. – Ижевск : УдГУ, 20011. – 119 с.

25. Процесс формирования жизненной позиции личности [электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://pro-psixology.ru/process-formirovaniya-aktivnoj-zhiznennoj-pozicii/167-process-formirovaniya-zhiznennoj-pozicii-lichnosti.html>

26. Болдырева И. Н. Специфика рефлексии в социогуманитарном познании [Электронный ресурс] / И.Н. Болдырева // Вестник Российской академии естественных наук, 2011. – №3. – Режим доступа : http://www.raen.info/files/3669/vestnik_2011_03-15.pdf

27. Зимняя И. А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата современного образования [Электронный ресурс] / И.А. Зимняя // Интернет- журнал «Эйдос». – Режим доступа: www.eidos.ru/journal/2006/0505.htm

28. Ильязова Л.М., Соколова Л.Б. На пути к рефлексивной образовательной среде вуза [Электронный ресурс] / Л. М. Ильязова, Л.Б. Соколова. – Режим доступа: <http://credonew.ru/content/view/464/57>

29. Кицак Т.Г. Корпоративні цінності в контексті соціалізації відносин у сфері праці [Ел. ресурс] / Кицак Т.Г. – Режим доступу: ir/kneu.edu.ua:8080/bitstream/2010/982/1/kytcak.pdf.

30. Метаева В.А. Профессиональная рефлексия. Сущностное и формальное [электронный ресурс] / В.А. Метаева // Народное образование. Педагогика. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/professionalnaya-refleksiya-suschnostnoe-i-formalnoe#ixzz3Qzu1tRWe>

31. Методика діагностики рефлексивності А. Карпова [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://psycabi.net/testy/517-test-refleksii-metodika-diagnostiki-urovnya-razvitiya-refleksivnosti-oprosnik-karpova-a-v>

32. Методика дослідження самооцінки С. Будассі [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://brunner.kqu.edu.ua>

33. Методика дослідження самооцінки рівня домагань Шварцландера [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://brunner.kqu.edu.ua>

34. Миленкова Р.В. Механізми формування професійної відповідальності в процесі фахової підготовки студентів [Електронний ресурс] / Р.В. Миленкова. – Режим доступу http://www.rusnauka.com/ONG/Pedagogica/2_milenkova%20r.%20v.doc.htm

35. Процесс формирования жизненной позиции личности [электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://pro-psixology.ru/process-formirovaniya-aktivnoj-zhiznennoj-pozicii/167-process-formirovaniya-zhiznennoj-pozicii-lichnosti.html>

36. Форсайт в государственном и муниципальном управлении [Электронный ресурс] / режим доступу: http://www.bshe.ru/ours_programs/forsite_gov_management

37. Хлаповська Т. Г. Самопрезентація: визначення та історія дослідження [Електронний ресурс] / Т. Г. Хлаповська. – Режим доступу: http://khlapovska.at.ua/publ/khlapovska_t_g_samoprezentacija_viznachennja_ta_istorija_do_slidzhennja_ponjattja/1-1-0-14

38. Щедровицкий Г.П. Рефлексия в деятельности [эл. ресурс] / Г.П. Щедровицкий. – Режим доступа: <http://jarki.ru/wpress/2010/04/21/1105/>

Навчальне видання

Робоча програма навчальної дисципліни «Рефлексія особистісно-професійного розвитку»

Підписано до друку ____ . ____ . 201__ р. Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. _____

Оперативна поліграфія. Зам. № ____ . Тираж ____ прим.

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля.
49000, м. Дніпро, вул. Січеславська Набережна (Леніна), 18.